

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 6/2026-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Milanom Kuzmom, advokátom, Floriánska 19, Košice, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-14C/111/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-14C/111/2010 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-14C/111/2010 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré mu **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **975,40 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd prikázal mestskému konať bez zbytočných prietáhov, a zároveň navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadostučinenie 12 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku z 28. apríla 2008 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2010 spolu s ďalšími obžalovanými uznaný za vinného z organizátorstva a pomoci k trestnému činu neodvedenia dane a poistného podľa § 10 ods. 1 písm. a) a c) a § 148 a ods. 1 alinea 2 a ods. 4 Trestného zákona v znení platnom do 30. júna 2022 formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona a z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a Trestného zákona.

3. Poškodený, ktorým je Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „žalobca“), svoj nárok na náhradu spôsobenej škody uplatnilo žalobou podanou vtedajšiemu Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) 18. júna 2010. Sťažovateľovi bolo 6. septembra 2010 doručené uznesenie okresného súdu z 25. augusta 2010, aby sa k podanej žalobe vyjadril. Sťažovateľ následne 16. septembra 2010 doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie.

4. Uznesením z 2. novembra 2011 ustanovil okresný súd sťažovateľovi a ďalším žalovaným právneho zástupcu. Dňa 13. novembra 2013 bol sťažovateľ vypočutý v ústave na výkon trestu odňatia slobody.

5. Dňa 29. januára 2024 adresoval sťažovateľ mestskému súdu vyjadrenie k žalobe a následne 7. novembra 2025 mu doručil ďalšie vyjadrenie spolu s návrhom na doplnenie dokazovania. Pojednávanie konané 18. novembra 2025 bolo odročené na neurčito.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 6/2026-10 zo 14. januára 2026 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ktoré trvá viac ako 15 rokov bez toho, aby bolo vydané meritórne rozhodnutie. Predmet sporu je pre sťažovateľa významný, keďže žalobca si nárokuje od neho a ďalších žalovaných zaplatenie 4 042 773,38 eur.

8. Podľa názoru sťažovateľa on sám k celkovej dĺžke konania neprispel, bol procesne aktívny a na všetky výzvy súdu reagoval. Poukazuje na dlhé obdobia nečinnosti mestského súdu (predtým okresného súdu) a uvádza, že v konaní dosiaľ nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Postup súdu je tak nezlučiteľný s čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého má súd postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

III. Vyjadrenie mestského súdu

9. Podpredseda mestského súdu vo svojom vyjadrení doplnil chronológiu napadnutého konania, v ktorom došlo od jeho začatia dvakrát k zmene zákonného sudcu (24. októbra 2013 a 18. januára 2018). Vzhľadom na úmrtia troch žalovaných v priebehu rokov 2015 až 2025 bolo konanie proti nim uzneseniami mestského súdu zastavené. Medzičasom súd vykonával procesné úkony predchádzajúce nariadeniu pojednávania upravené CSP (replika, duplika). Vzhľadom na vyšší počet účastníkov na strane žalovaných, ktorí boli prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, zisťovanie pobytu a následné doručovanie písomností si vyžiadalo dlhší časový úsek.

10. Pojednávanie vo veci bolo nariadené na 18. november 2025. Dňa 7. novembra 2025 doručil sťažovateľ súdu vyjadrenie spolu s návrhom na doplnenie dokazovania, na vykonanie ktorého sťažovateľ navrhol zaviazat' žalobcu. Súd považoval za potrebné, aby sa k takto navrhnutému doplneniu dokazovania vyjadril žalobca, a vzhľadom na krátkosť času od doručenia do nariadeného termínu pojednávania lehotu 11 dní považoval za neprimeranú. Z uvedeného dôvodu s poukazom na princíp hospodárnosti bolo pojednávanie odročené bez meritórneho prejednania sporu na neurčito (dôvodom je sťahovanie mestského súdu, pričom pojednávania je možné v novej budove nariaďovať od 1. apríla 2026).

11. Ďalej uviedol, že predmetný spor nepatrí po právnej a skutkovej stránke k zložitejším sporom, ale z dôvodu vyššieho počtu účastníkov na strane žalovaných a z dôvodu úmrtia niektorých pôvodných žalovaných opakovane vyvstala potreba rozhodnúť o pokračovaní v konaní s ich právnym nástupcom, čo má na celkovú dĺžku konania negatívny vplyv. Napriek celkovej dĺžke konania považuje výšku finančného zadosťučinenia, ktorú požaduje sťažovateľ za neprimeranú i s poukazom na skutočnosť, že sťažovateľ sa v priebehu konania ani raz nedopytoval na stav konania, nenamietal dĺžku konania a nežiadal predsedu súdu, aby prešetril stav v súdnom konaní a nežiadal nápravu. V čase neprimerane krátkom pred už nariadeným termínom pojednávania doručil súdu návrh na doplnenie dokazovania, čo si vyžiadalo odročenie pojednávania. Žiadnym spôsobom neodôvodnil, prečo nevyužil svoje procesné právo a tento návrh nedoručil vo svojej žalobnej duplike.

12. Mestský súd konal kontinuálne podľa možností administratívneho aparátu s prihliadnutím na zaťaženosť súdneho oddelenia a množstvo pridelených vecí, ako i potrebu uprednostniť spory, ktoré do oddelenia napadli skôr, a spory, ktorých vybavenie neznesie odklad, medzi ktoré predmet prejednávaného sporu (náhrada škody) nepatrí. Nemožno opomenúť ani skutočnosť, že v priebehu konania bola činnosť súdu obmedzená aj z dôvodu pandemických opatrení, čo rovnako malo vplyv na dĺžku konania, ktoré však predstavovali pre konajúci súd objektívne prekážky. Dĺžka konania bola ovplyvnená aj reorganizáciou v súvislosti s reformou súdnej mapy.

13. V podobnom duchu sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa a poukázala na rozdielny kvantitatívny aj kvalitatívny nápad civilnej agendy na bratislavských súdoch, ich personálne poddimenzovanie a dlhodobo neúnosný stav preťaženia zákonného sudcu na mestskom súde.

IV. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu.

16. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o náhrade škody patrí medzi bežnú rozhodovaciu agendu civilných súdov. To napokon vo svojom vyjadrení uviedol aj mestský súd. Určitý stupeň náročnosti možno konštatovať v súvislosti s väčším počtom účastníkov napadnutého konania na strane žalovaných, pričom niektorí v priebehu konania zomreli, s čím sa mestský súd musel vysporiadať. Nie je to však skutočnosť, ktorá by sama osebe bola akceptovaná ako dôvod ospravedlňujúci doterajšiu dĺžku konania.

17. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd vychádzal z chronologického prehľadu úkonov, pričom nezistil, že by sťažovateľ svojím správaním prispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Výnimkou bolo doručenie návrhu na doplnenie dokazovania mestskému súdu 7. novembra 2025, teda len 11 dní pred nariadeným termínom pojednávania. Z tohto dôvodu musel mestský súd pojednávanie odročiť.

18. Tretím hodnotiacim kritériom je postup mestského súdu. V čase rozhodovania ústavného súdu trvá napadnuté konanie takmer 15 rokov a 8 mesiacov bez toho, aby sa vo veci uskutočnilo čo i len jedno pojednávanie. Z uvedeného vyplýva, že aj bez toho, aby sa ústavný súd podrobne zaoberal jednotlivými úkonmi mestského súdu, možno konštatovať, že samotná dĺžka konania je sama osebe neprimeraná. Takéto dlhé konanie zo strany mestského súdu *prima facie* odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vo vzťahu k strane, ktorá je subjektom takéhoto konania. Ani prípadná právna či skutková zložitnosť sporu nemôže ospravedlniť uvedenú dĺžku konania (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, IV. ÚS 512/2022, II. ÚS 139/2023).

19. Vo vzťahu k obrane mestského súdu spočívajúcej v argumentácii o nadmernej zaťažnosti, nedostatočného personálneho ústavný súd vyjadruje určité pochopenie k tomuto neprimeranému stavu. Na druhej strane však poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadaval o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť

dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 530/2022, II. ÚS 494/2023).

20. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti prejednávanej veci, dĺžku napadnutého konania ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadost'učinenia 12 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

23. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na celkovú dĺžku napadnutého konania, na to, že v čase jeho rozhodovania mestský súd vo veci nerozhodol, ako aj na správanie sťažovateľa a nepriviligovaný charakter konania. Na uvedenom základe ústavný súd rozhodol, že sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie 3 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť, a to v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Ústavný súd návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške presahujúcej sumu 3 000 eur nevyhovel.

VI.

Trovy konania

24. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) by sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia) v sume 1014,41 eur vrátane 23 % DPH, keďže právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

25. Ústavný súd zistil, že sťažovateľom uplatnená suma náhrady trov právneho zastúpenia v sume celkom 975,40 eur je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky. Ústavný súd preto priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia len v ním uplatnenej výške.

26. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa označeného v záhlaví tohto nálezu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2026

Peter Molnár
predseda senátu